

Särpropositionen

Kungl. Maj:t har framlagt proposition nr 110 och därmed tagit ställning till det förslag som den "reducerade" försvarsutredningen tidigare presenterat. Som väntat överensstämmer propositionen i allt väsentligt med försvarsutredningens betänkande.

Departementschefen framhåller bl a att: "Vår nuvarande krigsorganisation innebär en balanserad försvarslösning, som inte lämnar några medvetna luckor i fråga om försvareffekt i en stridsmiljö där insats sker med konventionella vapen".

◇ Trots denna uppskattande (?) deklARATION föreslås åtgärder och en planeringsinriktning, som kommer att medföra en klar ändring i nu gällande avvägning mellan olika försvarsfunktioner och vapensystem.

Av propositionen framgår att beslutet att anskaffa flygplan 37 med beväpning m m står fast även i den föreslagna låga kostnadsramen. Ambitionen är mycket hög även då det gäller antalet kvalificerade fältförband. Trots den nu väsentligt lägre ramen för försvaret föreslås sålunda att materiel anskaffas för att kunna bibehålla ett större antal brigader än enligt tidigare planer. Utrymmet för modernisering och omsättning av utgående materiel för flyg- och sjöstridskrafter blir därmed starkt begränsat.

◇ Ett beslut enligt propositionen kan således komma att föregripa resultatet av de studier och utredningar, som enligt Departementschefen erfordras som grund för ett ställningstagande till försvarets framtida struktur och omfattning. Departementschefen redovisar erforderlig studieverksamhet enligt följande:

"Genom s k miljöstudier kan ett bättre underlag än i dag erhållas för urval och beskrivning av angreppsansfall som Sverige skall möta med krigsmakten som primärt medel. En luftförsvarsutredning har redan börjat sitt arbete. Resultatet av denna blir avgörande för ställningstagande till bl a modernisering av arméns luftvärn, utveckling av luftförsvarsrobotsystem och anskaffning av jaktflygplan. När det gäller försvaret mot kustinvasion, är det nödvändigt att bl a mer ingående granska behovet av andra vapensystem i jämförelse med ytterligare anskaffning av attackflygplan 37. Behovet av ubåtsjaktkapacitet måste också studeras ingående. Även värnpliktssystemet kommer att ses över."

◇ Med hänsyn till angivet behov av ytterligare underlag för ställningstaganden till försvarets framtida struktur och mot bakgrund av den deklarerade uppfattningen

om vårt nuvarande försvar hade det icke varit överraskande med ett mera "försiktigt" förslag till försvarsbeslut. Ett beslut där de knappa resurserna inom perioden fördelats på ett sådant sätt, att en balanserad försvarslösning varit möjlig att bibehålla även på sikt.

CFV anser det emellertid vara väsentligt att av Departementschefen angivna ytterligare studier och utredningar genomföres och resulterar i ett från statsmakternas synpunkt fullgott beslutsunderlag. Flygvapnet skall självfallet efter bästa förmåga medverka till detta.

◇ Det är icke möjligt att ännu överblicka vilka konsekvenserna blir för flygvapnet på kort och lång sikt vid ett beslut enligt framlagt förslag. Klart är att målsättningen måste sänkas på olika områden (även i förhållande till i ÖB-svaret 67 belysta kostnadsramar).

Departementschefen föreslår en reduktion av flygvapnets fredsorganisation med tre flygflottiljer (flygkårer). Omfattningen motsvarar FFU:s förslag och CFV:s yttrande över detta. Aviserade indragningar av jaktdivisioner och baskompanier har förberetts genom vakantsättning. Vakantsatta enheter förutsättes aktiveras i takt med en kommande indragning, så att antalet befintliga "aktiva" divisioner och kompanier bibehålles.

◇ Flygstab och flygförvaltning kommer att i ökad utsträckning behöva engageras i omfattande utredningar och studier. Denna verksamhet måste få hög prioritet och kommer att negativt påverka möjligheterna att svara upp mot förbandens berättigade krav i andra avseenden.

Lika väsentligt för flygvapnets framtid, som dessa utredningar och studier, är en vidgad och fördjupad kunskap om flygvapnet såväl inom försvaret som bland allmänheten och en därpå grundad tilltro till våra förbands flexibilitet och förmåga att snabbt och med kraft kunna möta en presumtiv angripare var, när och på vilket sätt denne väljer att komma. Personal vid flygvapnets skolor och förband har här en viktig uppgift. ★

Orientering om förslag i särpropositionen

Inskrivning och redovisning av värnpliktiga. På grundval av ett betänkande av 1964 års inskrivnings- och personalredovisningsutredning — utredningsman överste Creutzer — framlägger departementschefen förslag till nytt system för inskrivning och redovisning av värnpliktiga.

Nuvarande system för inskrivning och personalredovisning är föråldrat och måste ersättas av ett effektivare system, som ger bättre underlag för personalplanering och personurval och samtidigt ger möjligheter till rationaliseringsvinster. Möjligheterna bör också tas till vara att redan vid inskrivningen skilja ut dem, som till följd av gällande systems otillförlitlighet nu frikallas av medicinska skäl först under pågående grundutbildning. Härigenom beräknas minst 50.000 tjänstgöringsdagar för vpl kunna sparas in. Den värnpliktskontingent som rycker in till grundutbildning skall genom det förbättrade prövningsförfarandet kunna minskas med åtminstone ett tusental man f o m budgetåret 1971/72.

Beslut om den värnpliktiges inskrivning och uttagning sker först sedan prövningsperioden avslutats. Härigenom erhålls väsentligt förbättrade möjligheter till ett rationellt utnyttjande av tillgänglig personal.

● Föreslagen organisation innebär att nuvarande 21 inskrivningsområden ersätts av tre inkrivningsområden, som vart och ett omfattar två militärområden. Inskrivningen utsträcks till två dagar och äger rum vid fasta inskrivningscentraler, en i varje militärområde. Inom inskrivningsområdet handhas inskrivnings- och personalredovisningsverksamheten av ett värnpliktskontor. För ledning av verksamheten omorganiserar centrala värnpliktsbyråer och ställs f o m 1/7 1968 under namnet Värnpliktsverket direkt under Kungl Maj:t. Värnpliktskontoren organiseras 1/7 1969. Övergången till det nya redovisningssystemet påbörjas 1/7 1969 och bör vara avslutad före 1/7 1971. Omorganisationen innebär att antalet tjänster kan minskas med 290.

RATIONALISERINGSINSTITUT

Vid omorganisationen av departementen 1965 förstärktes försvarsdepartementets resurser för planerings- och rationaliserings-

frågor genom inrättande av ett planerings- och budgetsekretariat. För information och diskussion av de ärenden som avsågs ingå i sekretariatets uppgifter inrättades vidare en planerings- och rationaliseringsdelegation under ordförandeskap av departementschefen. För att utreda hur delegations- och sekretariatets uppgifter borde samordnas med den rationaliseringsverksamhet som bedrivs av statskontoret tillkallades en särskild utredning, militära rationaliseringsutredningen.

● Vid remissbehandlingen blev utredningens förslag starkt kritiserat. Statskontoret ansåg att förslaget inte i befintligt skick kunde läggas till grund för beslut. Fler-talet remissinstanser avstyrkte förslaget om en särskild rationaliseringsnämnd för försvaret.

Kompletterande utredningar har nu utförts inom försvarsdepartementet. Departementschefen slår fast att ansvaret för mera vittsyftande rationaliseringsåtgärder inom försvaret vilar på Kungl Maj:t. Beredningen av dessa frågor sker i försvarsdepartementet, men föregående utredningsarbete måste i huvudsak göras utanför departementet. Uppgifterna är så omfattande att särskilda resurser erfordras. Dessa bör hållas skilda från de resurser som för motsvarande ändamål disponeras för statsförvaltningen i övrigt — d v s skilda från statskontoret. Samverkan inom försvaret måste enligt departementschefens mening vara avgörande.

● Departementschefen föreslår att ett centralt verk, försvarets rationaliseringsinstitut, lydande direkt under Kungl Maj:t skall inrättas f o m 1/7 1968. Den militära enheten vid statskontoret utgår samtidigt. Arbetsområdet för rationaliseringsinstitutet omfattar försvarsdepartementets hela verksamhet, d v s även civilförsvaret och det psykologiska försvaret.

Institutets huvuduppgifter är enligt departementschefen att på Kungl Maj:ts uppdrag medverka i strukturrationaliseringen och att i övrigt samordna rationaliseringsverksamheten inom försvaret. Härtill kommer lokalplanering, viss utbildningsverksamhet och statistikproduktion.

● Rationaliseringsinstitutet kommer till stor del att få sina uppgifter i form av

uppdrag från Kungl Maj:t. Detta förhållande och institutets uppgifter i övrigt förutsätter enligt departementschefens mening, att institutet får en oberoende ställning i förhållande till försvarets övriga myndigheter. Till skillnad från vad som i allmänhet gäller för förvaltningar och verk inom det militära försvaret bör därför ÖB och försvarsgrenscheferna enligt departementschefens uppfattning ej ges någon direktiv- eller anvisningsrätt gentemot rationaliseringsinstitutet. Däremot bör försvarets myndigheter vara skyldiga att i vissa frågor hänvända sig till institutet.

Ansvaret för den interna rationaliseringen vilar på de enskilda myndigheterna.

FÖRSVARETS MATERIELVERK

Departementschefen föreslår inrättande av ett gemensamt försvarets materielverk f o m 1/7 1968. Till det nya verket sammanförs armé-, marin- och flygförvaltningarna samt intendenturverket.

1964 års tygförvaltningsutredning hade övervägt olika alternativ för den inre organisationen av ett för försvaret gemensamt materielverk och stannade till sist för en fack- eller produktinriktad förvaltningsorganisation. På sikt bedömdes en indelning efter produktgrupper, som i största möjliga utsträckning svarade mot industrins branscher, vara den mest effektiva organisationsformen.

1966 års materieförvaltningsutredning har vid sina överväganden utgått från att